

Predikan på Trettondagen 6.1.2017

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Jag tänkte att vi idag skulle stanna inför den gammaltestamentliga texten från Jesajas andra kapitel och vi läser från vers två till vers fem i Jesu namn:

Det ska ske i den yttersta tiden att berget med HERRENS hus ska stå fast grundat och vara högst bland bergen, upphöjt över höjderna. Alla hednafolk ska strömma dit, många folk ska gå i väg och säga: "Kom, låt oss gå upp till HERRENS berg, till Jakobs Guds hus. Han ska lära oss sina vägar så att vi kan vandra på hans stigar." För undervisning ska gå ut från Sion, HERRENS ord från Jerusalem. Han ska döma mellan hednafolken och skipa rätt för många folk. Då ska de smida sina svärd till plogbillar och sina spjut till vingårdsnivar. Folken ska inte lyfta svärd mot folk och inte mer öva för krig. Kom, ni av Jakobs släkt, låt oss vandra i HERRENS ljus.

Herre, inskriv dessa ord på allas våra hjärtan, amen.

Temat för trettondagen är, som vi hörde, *Jesus, världens ljus*. Vid första anblicken verkar inte denna text vara speciellt lämpad för den överskriften. Den handlar om Sion, närmare bestämt om Sions berg. Vad har det att göra med att Jesus skulle vara världens ljus? Men, texten talar också om hur undervisning ska gå ut från Sion, hur HERRENS ord ska gå ut från Jerusalem. I Bibeln liknas Guds ord ofta som ett ljus som lyser i världens mörker. Vi kan t.ex. tänka på den kända versen från Ps 119, där det står: *Ditt ord är mina fötters lykta och ett ljus på min stig*. I Ordspråksboken står det också: *Ty budet är en lykta och undervisningen ett ljus, förmanande tillrättvisning är en livets väg (6:23)*.

Under profeten Jesajas tid hölls inte detta ljus i ära av så många. I kapitel 8 berättas om hur man istället sökte efter ett annat ljus för att orientera sig: *fråga andebesvärjare och spåmän, dem som viskar och mumlar*. Men

detta ljus, om man nu kan kalla det så, kan på inget sätt ersätta det ljus som Guds ord ger, får vi veta.

Ska inte ett folk fråga sin Gud? Ska man fråga de döda för de levande? Och så uppmanar Gud genom profeten Jesaja sin samtid: Till Guds undervisning, till vittnesbördet! Om de inte talar enligt detta ord finns ingen gryning för dem.

Det är bara Guds ord som kan lysa upp natten, och det var verkligen natt under profeten Jesajas tid. *Se, där är bara nöd och mörker, natt och ångest. De är utkastade i djupaste mörker*, heter det i slutorden i det åttonde kapitlet. Varför då? Jo, för att man inte vill rådfråga Gud och hans ord utan istället andebesvärjare och spåmän.

Men, så kommer något som är så typiskt för Jesajarullen. Jesaja avslutar det åttonde kapitlet med orden *Se, där är bara nöd och mörker, natt och ångest. De är utkastade i djupaste mörker*. I nästa vers, kommer evangelium, det goda budskapet:

Men det ska inte vara nattsvart mörker där ångest nu råder. Förr i tiden lät han Sebulons och Naftalis land vara föraktat, men i kommande dagar ska han ge ära åt trakten längs havsvägen, landet på andra sidan Jordan, hednafolkens Galileen. Det folk som vandrar i mörkret skall se ett stort ljus, över dem som bor i dödsskuggans land skall ljuset stråla fram.

Sedan följer den underbara utsagan om barnet som en gång skulle bli fött, han som är *Under, Rådgivare, Mäktig Gud, Evig Far, Fridsfurst*.

I Matt 4 får vi veta att denna profetia gick i uppfyllelse när Jesus bosatte sig i Kapernaum och när han där, i hedningarnas Galileen började predika: *Omvänd er! Himmelriket är nu här*. När Jesus flyttade till Kapernaum så kom himmelriket dit på samma gång. Men det gällde inte enbart Kapernaum eller enbart Galileen. Överallt dit Jesus kom, kom också ljuset. Med Jesus kom ljuset till världen. Johannes skriver om Jesus:

I honom var liv, och livet var människornas ljus. Och ljuset lyser i mörkret, och mörkret

har inte övervunnit det. Det kom en man, sänd av Gud. Hans namn var Johannes. Han kom som ett vittne för att vittna om ljuset, för att alla skulle komma till tro genom honom. Självt var han inte ljuset, men han kom för att vittna om ljuset. Det sanna ljuset, som ger ljus åt alla människor, skulle nu komma in i världen.

Jesus sände efter en tid ut sina lärjungar att predika samma evangelium för de förlorade fåren av Israels hus, som han själv hade predikat: *Guds rike är nära eller Guds rike är nu här*. De skulle bota sjuka, uppväcka döda, göra spetälska rena, o.s.v. för att bekräfta ordet som de predikade. Efter sin uppståndelse sände Jesus ut sina lärjungar i hela världen med befallningen att de skulle gå ut och *predika omvändelse och syndernas förlåtelse i hans namn för alla folk, med början i Jerusalem*. Att det skulle börjas i Jerusalem var ingen tillfällighet utan det skedde för att det var utlovat av profeten Jesaja i vår predikotext.

För undervisning ska gå ut från Sion, HERRENS ord från Jerusalem. (Samma profetia hittar vi också hos Jesajas samtida Mika i det fjärde kapitlet.)

Undervisningen skulle alltså i den yttersta tiden utgå från Jerusalem. Nu kan vi fråga, lever vi i den yttersta tiden? Utgår den rätta undervisningen från Jerusalem också idag? Eller vilken tid är det profeten talar om? Och vilket Jerusalem?

Vi har redan sett hur profetian i Jesaja 8 om ljuset som skulle komma till Galileen gick i uppfyllelse. Och vi har sett hur profetian om att undervisningen skulle gå ut från Jerusalem gick i uppfyllelse, det är ju det som Apostlagärningarna handlar om. Och i Hebreerbrevet sägs det:

I forna tider talade Gud många gånger och på många sätt till fäderna genom profeterna, men nu i den sista tiden har han talat till oss genom sin Son.

Här kontrasteras profeternas tid mot författarens egen tid, *den sista tiden*. När Hebreerbrevet skrevs, någon gång mellan Jesu himmelfärd och Jerusalems förstöring år 70, troligen omkring år 60 e. Kr., då levde man i

den sista tiden, i den tid som profeten talar om. Nu, drygt 1950 år senare pågår fortfarande den sista tiden. Paulus skriver till Timoteus i det andra brevet:

Du ska veta att i de sista dagarna blir det svåra tider. Människorna kommer att vara egenkära, pengakära, skrytsamma, stolta, hånfulla, olydiga mot sina föräldrar, otacksamma, gudlösa, kärlekslösa, oförsonliga, skvallriga, obehärskade, råa, fientliga mot det goda, falska, hänsynslösa och högmodiga. De kommer att älska njutning mer än Gud och ha ett sken av gudsfruktan men förneka dess kraft. Håll dig borta från dem!

Sådana ska människorna alltså vara i de sista dagarna, i den sista tiden eller i den yttersta tiden. Sådana är människorna i vår tid, kanske i högre grad än någonsin tidigare. Vi lever förvisso i den yttersta tiden, i den tid då undervisning enligt löftet skulle gå ut från Jerusalem. Den tid då alla hednafolk skulle strömma till Sion, till Jerusalem, enligt vår predikotext.

Men händer sådant faktiskt i vår tid? Är Jerusalem, huvudstaden i staten Israel, verkligen ett centrum för den sanna gudsfruktan i dag? Är det därifrån missionsarbetet administreras också i vår tid, precis som det var under apostlarnas tid? Är dagens Jerusalem platsen där hedningar i stora skaror kommer i kontakt med kristen tro, där de får höra evangelium om Jesus Kristus?

Nej, vi vet att så inte är fallet. Israel av idag är en sekulär stat och ingalunda något centrum för sann kristen tro. De flesta judar är sekulära och bryr sig varken om Gamla testamentet och än mindre om det nya, det som omvittnar att deras Messias kom till jorden för 2000 år sedan. Folket lever fortfarande i mörker. Hans egna har fortfarande inte i några större skaror tagit emot honom, även om det hela tiden händer att också judar blir kristna, d.v.s. kommer till tro på Jesus och döps till honom. Men inte ser vi i någon större utsträckning Jesajas profetia gå i uppfyllelse i det geografiska Jerusalem i vår tid. Jerusalem måste syfta på något annat. Det måste förstås bildligt.

Och så talar Jesaja ju om berget med HERRENS hus, att det ska vara högst bland bergen. Detta berg eller denna kulle kallas också för Sions berg. Det var ursprungligen den östra delen av Jerusalem, där Davids stad ligger. Men efter att templet byggdes under kung Salomos ledning så började man också kalla tempelberget för Sions berg. I texten stod det att denna kulle i den yttersta tiden ska vara högst bland bergen. Nu har vi i geografin fått lära oss att världens högsta berg heter Mount Everest och är 8 848 meter ö.h. Det är betydligt högre än Mount Zion som inte ens når upp till en tiondel av denna höjd. Vad är det profeten menar? Ska kontinentalplattorna i den yttersta tiden skrynkla ihop sig så att Sions berg i Jerusalem reser sig drygt 8000 meter uppåt ytterligare så att Sions berg blir det högsta av alla bergen? Till vilken nytta? Krävs det för att profetian ska gå i uppfyllelse?

Ja, det finns många människor som tror att denna profetia gäller det fysiska Sions berg och det geografiska Jerusalem. Men visst är det märkligt att man inte ser hur denna profetia och alla de andra har gått i uppfyllelse. Låt oss t.ex. tänka på det som står i Jesaja 40.

*Trösta, trösta mitt folk!
säger er Gud.
Tala ljuvligt till Jerusalem
och förkunna för det att dess vedermöda är
slut, att dess missgärning är försonad, och att
det har fått dubbelt igen
av Herrens hand för alla sina synder.*

*En röst ropar i öknen: "Bered väg för Herren ,
bana en jämn väg i ödemarken
för vår Gud.
Varje dal skall höjas, alla berg och höjder
sänkas. Ojämn mark skall jämnas, kuperat
land bli slät mark.
Herrens härlighet
skall uppenbaras, alla människor skall
tillsammans se den. Ty Herrens mun har
talat."*

Vem tänker ni på när ni hör dessa ord om dalar som ska höjas, om berg och höjder som ska sänkas? Johannes döparen, inte sant. Det gjorde också aposteln Matteus när han i sitt evangelium tillämpar dessa ord på Johannes Döparen, han som skulle bereda väg för Jesus.

Nu kan vi fråga oss? Körde Johannes Döparen omkring med en väldig schaktmaskin, en bulldozer och slätade ut alla ojämnheter i geografin i det heliga landet? Vilket syfte hade det tjänat? Eller kan det möjligen ha varit så att dalar och berg i denna profetia skall förstås bildligt? Att den handlar om Johannes döparen råder det ingen tvekan om. Det säger den helige Ande själv i NT. Det är därmed bergsäkert.

Men kan det alltså vara så att det där med att bereda vägen för Jesus handlar om att bryta ner människors egna tankebyggnader och föreställningar, att bryta ner deras egen rättfärdighet och fromhet? Kan det syfta på hur Johannes försökte få dem att se bort från sig själva i sitt sökande efter rättfärdighet och i stället se på Guds Lamm?

Det stod vidare i Jesaja 40 att *Herrens härlighet skall uppenbaras, alla människor skall tillsammans se den*. Om nu mänskliga tankebyggnader blir nedrivna, om den falska läran drivs undan av den sanna, den som förkunnades av Johannes och Jesus själv, då kommer Herrens härlighet i dagen. Alla människor får se den, också de som tidigare satt fast i falska föreställningar och avgudadyrkan. På detta sätt blir Sions berg allenarådande, det blir det högsta berget.

Herrens härlighet skall uppenbaras, alla människor skall tillsammans se den.

Orden låter lite liknade som det vi läste i predikotexten:

Alla hednafolk ska strömma dit, många folk ska gå i väg och säga: "Kom, låt oss gå upp till HERRENS berg, till Jakobs Guds hus. Han ska lära oss sina vägar så att vi kan vandra på hans stigar...Kom, ni av Jakobs släkt, låt oss vandra i HERRENS ljus.

Låt oss vandra i HERRENS ljus, ska folken säga i den yttersta tiden. Det här påminner mig om något som står skrivet i Uppenbarelseboken kapitel 21, där Johannes blev för upp på ett högt berg och där får se den heliga staden, det nya Jerusalem, Lammets hustru, komma ner från himlen. Det är en väldig stad, lika lång, som bred som hög,

12 000 stadier, d.v.s. en sida i denna kubformade stad är mer än två gånger så lång som Finlands längd. Vi förstår att någon sådan stad inte får plats i det geografiska Israel, som är ungefär lika stor som gamla Vasa län. Johannes skriver om denna stad:

Något tempel såg jag inte i staden, (Inget tempel på berget med Herrens hus!) för Herren Gud den Allsmäktige och Lammet är dess tempel. Staden behöver inte sol eller måne för att få ljus, för Guds härlighet lyser upp den och dess lampa är Lammet. Och folken ska vandra i dess ljus, och jordens kungar ska föra in sin härlighet i den.

Och folken ska vandra i dess ljus, står det i Uppenbarelseboken. Låt oss vandra i dess ljus, står det i Jesaja.

Men när sker detta? Eller har det redan skett? Låt mig få läsa ett ord från Hebreerbrevet 12. Där skriver han till judar som hade tagit emot Jesus. Och han gör det i bilder av två berg:

Ni har inte kommit till ett berg som man kan ta på, till flammande eld och töcken, mörker och storm, till basunljud och en röst som talade sådana ord att de som hörde den bad att få slippa höra mer. De stod inte ut med det som befalldes: Även om det är ett djur som rör vid berget ska det stenas. Så skräckinjagande var synen att Mose sade: Jag är skräckslagen och darrar.

Vilket berg är detta? Sinai berg. Budgivningens berg. Det syftar på Sinaiförbundet som i Hebreerbrevets sägs vara nära att försvinna. Brevets mottagare hade lämnat Sinai bakom sig. De hade nu kommit in i ett annat förbund. Vi läser vidare:

Nej, ni har kommit till Sions berg och den levande Gudens stad, det himmelska Jerusalem, till änglar i mångtusental, till en festgemenskap och församling av förstfödda som har sina namn skrivna i himlen, till Gud som är allas domare (det stod ju så i Jesaja två, att HERREN skulle döma mellan hednafolken och skipa rätt för många folk) och till andarna av rättfärdiga som nått fullkomningen. Ni har kommit till det nya

förbundets medlare, Jesus, och det renande blodet som talar starkare än Abels blod.

Ni har kommit till Sions berg, d.v.s. ni har kommit till det nya förbundets medlare, Jesus. När Jesus kom till Kapernaum så kom Guds rike till Kapernaum. När vi kommer till Jesus, så kommer vi till Sions berg.

Dessa två berg omtalas av Paulus i Galaterbrevet. Han använder en annan bild, två kvinnor: Hagar och Sara. Hagar används som bild för Sinai, berget med eld och töcken, hon föder sina barn till slaveri, underförstått under lagen. Paulus säger att detta motsvarar det nuvarande Jerusalem, d.v.s. Jerusalem på Paulus tid. *Han kom till sitt eget, men hans egna tog inte emot honom.* Slavinnans söner fick inte ärva. *Driv ut slavinnan och hennes son, för slavinnans son ska inte ärva tillsammans med den fria hustruns son.* Den fria hustru föder sina barn till frihet. *Det himmelska Jerusalem är fritt, och det är vår moder,* säger Paulus. Det är samma sak som det står i Hebreerbrevet. På Sions berg samlas de fria barnen. Det är en församling av förstfödda, sådana som har arvsrätt. Och denna fria hustru föder sina barn till frihet. Det står så underbart i Psalm 87:

Han har grundat sin stad på de heliga bergen. Herren älskar Sions portar mest av alla Jakobs boningar. Härliga ting har sagts om dig, Guds stad. Sela

"Jag ska räkna Rahab och Babel bland mina bekännare, Filisteer och Tyrus tillsammans med Kush. De är födda där." ⁵ Om Sion ska det sägas: "Den och den är född där." Och han, den Högste, håller det vid makt. ⁶ När Herren upptecknar folken ska han räkna så: "De är födda där." Sela

Vi är födda i Guds församling, av den fria hustru. Genom ord och sakrament, som förvaltas i Guds församling. Vi som likt Egypten, Babel och filisteerna var fiender till Gud har nu blivit hans vänner. Det handlar inte om geografiska platser, inte om härkomst. Det som det gäller är om man har kommit till Sions berg, det verkliga Sions berg, det högsta berget, det himmelska Jerusalem. Och det hade

uppenbarligen Hebreerbrevets mottagare gjort eftersom det sägs om dem att de har kommit till Sions berg. De hade sina namn skrivna i himlen. I livets bok. Detta tack vare Jesus, det nya förbundets medlare.

Genom Jesus är vi redan medborgare i Israel. Vi är redan inneboende i Jerusalem. Vi behöver inte resa till Israel för att bo på Sions berg. Sions berg är där Jesus finns. Det himmelska Jerusalem har ännu inte kommit i all sin härlighet. Vi lever i den yttersta tiden, men först på den yttersta dagen ska Jerusalem uppenbaras i all sin glans. Det är något vi ännu väntar på. Fram till dess är vi kallade att vandra i HERRENS ljus i Sion. Det gör vi genom att fråga honom till råds, att ha hans ord som ledskärna i våra liv.

Amen.

Låt oss be:

Herre, håll oss kvar på Sions berg, i ditt nådesförbund. Hjälp oss att vandra i ditt ords ljus så att vi inte går vilse här i världen i denna yttersta tid. Hindra oss från att börja rådfråga andra rådgivare än din Son, ja hjälp oss att fast tro på allt det du uppenbarar i ditt ord, ända till den dag då ditt rike kommer i härlighet. Detta ber vi om i Jesu namn. Amen.